

บทบรรณาธิการ

บทความในวารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ฉบับนี้มีทั้งบทความวิจัย และบทความวิชาการ จำนวน 9 บทความ โดยแยกบทความวิจัย 5 บทความและบทความวิชาการ 4 บทความทั้งหมดมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างครบถ้วน ดังต่อไปนี้

บทความวิจัยประกอบด้วยบทความด้านภาษาจำนวน 4 บทความ โดยบทความแรกศึกษารูปคำ อุปลักษณะที่สะท้อนอุปลักษณะเชิงโนทัศน์ของคนไทยที่เปรียบเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) เป็นศัตรู พบว่า รูปคำอุปลักษณะศัตรูมีจำนวน 44 รูปคำ สะท้อนให้เห็นอุปลักษณะเชิงโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่มองว่า ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 คือ ศัตรูที่มุ่งเข้ามารุกราน ทำร้าย เช่นฆ่า สร้างความเดือดร้อน ความไม่สบายกายไม่สบายใจแก่มนุษย์ คนไทยทำความเข้าใจเชื้อไวรัสโคโรนาผ่านมโนทัศน์ศัตรู ซึ่งเป็นมโนทัศน์ที่รับรู้จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน บทความที่สองวิเคราะห์คำและความหมายของนามสกุลคนลาวของคนลาวที่อาศัยอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า คำศัพท์ที่มีความถี่ปรากฏมากกว่า 20 นามสกุล จำนวน 22 คำ โดยคำที่ปรากฏในระดับมากที่สุด จำนวน 5 คำ ได้แก่ วิง (วงศ์) ไช (ชัย) จับ (จันทร์) ถ่า (คำ) แก้ว (แก้ว) โดยเฉพาะคำว่า วิง (วงศ์) ปรากฏจำนวน 251 นามสกุล คิดเป็นร้อยละ 22.7 ของนามสกุลทั้งหมด ระดับมาก จำนวน 6 คำ ระดับปานกลาง จำนวน 13 คำ นามสกุลคนลาวจะมีความหมายเกี่ยวกับสิ่งของมีค่า วงศ์ตระกูล ชัยชนะ ศิริมงคล พระจันทร์ มากที่สุด ตามลำดับ บทความที่สามศึกษาหน้าที่ทางไวยากรณ์และความหมายของคำว่า “ชี้” และกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ชี้” ในภาษาไทยปัจจุบันตามแนวไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา พบว่า หน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำว่า “ชี้” 5 หน้าที่ ได้แก่ เป็นคำนาม คำกริยา คำบ่งกลุ่มนาม คำบ่งนามวิเศษณ์ และคำบ่งกริยาสภาพการณ์ คำว่า “ชี้” มี 5 ความหมาย ได้แก่ ของเสียที่ขับออกมาทางทวารหนักของคนและสัตว์ การถ่ายของเสียออกมาทางทวารหนักของคนและสัตว์ สิ่งสกปรกหรือสิ่งไม่ดีที่ขับออกมาของสิ่งนั้น ๆ คุณลักษณะที่ไม่ดีมากเกินไปจนเกินควร อาการที่แสดงสิ่งไม่ดีออกมาบ่อยครั้ง

ส่วนกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์พบ 4 ประการ คือ การถูกบังคับการปรากฏ การวิเคราะห์ใหม่ การสูญเสียสมบัติของหมวดคำเดิม และคำไวยากรณ์จะมีความหมายเชิงอุปลักษณ์ บทความที่ศึกษากลวิธีการเรียนรู้ทักษะการพูดของผู้หญิงไทยที่แต่งงานและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบเรียนรู้ทักษะการพูดมากที่สุด สามารถใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันมากกว่าทักษะอื่นๆ สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการใช้ทักษะการพูดภาษาเยอรมัน สิ่งที่ยากที่สุดคือไวยากรณ์ภาษาเยอรมัน ส่วนกลวิธีการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบการเสริมและทดแทนมากที่สุด เพราะเป็นกลวิธีที่ง่ายที่สุดในการใช้ข้อมูลความรู้ทางภาษาที่มีจำกัด และใช้กลวิธีเชิงอภิปัญญาน้อยที่สุด เพราะมีขั้นตอนและกระบวนการที่ประกอบด้วยการวางแผน (planning) การตรวจสอบ (monitoring) และการประเมิน (evaluating) ผู้เรียนภาษาเยอรมันเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันจึงเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องใช้กลวิธีนี้ในการเรียนรู้ บทความสุดท้ายมีเนื้อหาทางศาสนาผสมผสานกับวัฒนธรรมศึกษาจิตรกรรมอีสานริมแม่น้ำโขง ในฐานะพุทธศิลป์ที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาเรียนรู้พุทธธรรม คุณธรรมจริยธรรม และวิถีชุมชน พบว่า จิตรกรรมอีสานริมแม่น้ำโขงมีความโดดเด่นในหลากหลายมิติไม่ว่าจะเป็นเชิงศิลปกรรม มีการผสมผสานศิลปกรรมภาคกลางแบบประเพณีไทยกับศิลปะท้องถิ่นอย่างกลมกลืน มีความงามอย่างผสมผสาน มีความเรียบง่ายและอิสระเป็นหลักในการสร้างสรรค์เพื่อสื่อสารเนื้อหาสาระอย่างตรงไปตรงมา การผสมผสานเนื้อหาสาระทางพระพุทธศาสนากับเนื้อหาที่เป็นวิถีชุมชนเข้าด้วยกันเพื่อแสดงให้เห็นวิถีการดำเนินชีวิตทางสังคมโดยมีพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึด เห็นได้ชัดจากการใช้เนื้อที่เพื่อเขียนภาพสื่อความหมายของเนื้อหาทางพระพุทธศาสนากับเนื้อหาทางสังคมมีปริมาณการใช้พื้นที่ไม่น้อยไปกว่ากัน วิถีธรรมกับวิถีโลกจึงดำรงอยู่คู่กันอย่างสมดุล จิตรกรรมอีสานริมแม่น้ำโขงสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการสอนพุทธธรรม คุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการสอนเรื่องวิถีโลกและวิถีชุมชน

ส่วนบทความวิชาการมีจำนวน 4 บทความ บทความแรกศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-จีนภายใต้ระบบบรรณาการสมัยล้านช้าง(ในช่วง ค.ศ. 1353 – 1779) พบว่า ความสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-จีนเริ่มขึ้นภายหลังจากอาณาจักรญานาน ถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของจีน ทำให้พรมแดนลาว-จีนติดต่อกัน ลาวมีฐานะเป็นรัฐบรรณาการของจีนเหมือนรัฐอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยมีเมืองหลวงพระบาง เป็นเมืองหลักในการส่งบรรณาการให้กับจีนใช้เส้นทางบกผ่านญานานไปยังเมืองหลวงปักกิ่ง ส่วนปัจจัยความทางสัมพันธ์ทางการเมืองลาว-จีน ในช่วงนี้มี 3 ประการ คือ ภูมิศาสตร์ที่มีอาณาเขตติดต่อกัน แนวคิดจกั๋วจิ้นเป็นศูนย์กลางเพื่อควบคุมและปกครองชนพื้นเมืองที่จีนถือว่าลาวเป็นชนพื้นเมือง และแนวนโยบายเกี่ยวกับการส่งบรรณาการ บทความที่สองศึกษาการทำความเข้าใจความสุขในสังคมไทยยุคพัฒนา โดยการใช้วิธีวิทยาแบบประวัติศาสตร์อารมณ์ความรู้สึก เพื่อแสดงว่าความสุขเป็นอีกปริมณฑลหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมด้วยเช่นกัน โดยกล่าวถึง 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ การขบเน้นความหมายความสุขในกระแสธารของโลกเสรี องค์การระหว่างประเทศ ที่มีผลต่อการกำหนดค่านิยมในสังคมไทยยุคพัฒนา จุดเน้นและสาระสำคัญเกี่ยวกับความสุขจากทัศนะของบุคคลสำคัญของประเทศ ลักษณะการรับรู้และความเข้าใจความสุขของผู้คนในสังคม และการตอบโต้ความสุขของรัฐ บทความที่สามศึกษาความหมายของคำศัพท์ภาษาจีน “ความหมาย” เชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ พบว่า คำศัพท์ภาษาจีนคำว่า “ความหมาย” จะมีความหมายของคำมากเท่าไรก็ตาม แต่ในทางภาษาที่ใช้ในการสื่อสารนั้นจะยังคงสามารถเลือกและเข้าใจความหมายของการสื่อสารตามข้อมูลที่ได้รับในบริบทเฉพาะแสดงให้เห็นว่า การใช้ถ้อยความเพื่อสื่อความหมายในการสื่อสารทางภาษาไม่ว่าจะแบบใดก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดไม่ใช่ความหมายของคำศัพท์เดิม แต่เป็นความหมายที่ดีที่สุดในการทำความเข้าใจในข้อมูลของสารจากภาษาที่ได้รับในบริบทเฉพาะ บทความสุดท้ายศึกษาชื่อสถานียรถไฟใต้ดินในปารีสที่สะท้อนความเป็นชาตินิยมของฝรั่งเศส พบว่า “ชื่อสถานี” เป็นเครื่องมือสร้างความเป็นชาตินิยมโดยสะท้อนให้เห็นลักษณะสำคัญคือ 1) สะท้อนหน้าประวัติศาสตร์สำคัญเกี่ยวกับระบอบการปกครอง 2) อดีตดินแดนโรมันคาทอลิกอันรุ่งเรือง 3) ชัยชนะของชาติฝรั่งเศสในสมรภูมิต่าง ๆ 4) ความเสียหายของประเทศในสงคราม และ 5) วีรบุรุษในช่วงสงคราม

ความหลากหลายของบทความที่มีเนื้อหาทางภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ในวารสารฉบับนี้น่าจะเกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านทั้งด้านความรู้ใหม่ ระเบียบวิธีวิจัย
ทางมนุษยศาสตร์ และการบูรณาการศาสตร์อื่นเข้ากับการศึกษาภาษา ศาสนา
และวัฒนธรรมของสังคมไทย

พุทธรักษ์ ปราบนอก
บรรณาธิการ